

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความสนใจนับได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของบุคคลอยู่ไม่น้อยดังจะเห็นได้จากกิจกรรมในชีวิตประจำวัน อาทิเช่น การอ่านหนังสือ การเล่นกีฬา การทำงานอดิเรกและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานอาชีพของบุคคลนั้นล้วนต้องอาศัยความสนใจเป็นองค์ประกอบทั้งสิ้น ในสังคมประชาธิปไตยที่ถือว่าการเลือกอาชีพเป็นสิ่งสำคัญจะไม่มีกำหนดให้บุคคลเลือกอาชีพ แม้ว่าจะผ่านการทดสอบความถนัดและความสามารถแล้วก็ตาม ความชอบและความสนใจเป็นองค์ประกอบในการเลือกอาชีพ (วัชร, 2522) เพราะความสนใจมีความสำคัญตามความหมายดังเช่น Darley และ Hagenab (อ้างถึงในพูนศักดิ์, 2522) ได้กล่าวไว้ว่า

...ความสนใจเป็นแรงผลักดันอันหนึ่งที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำการใดๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือความสนใจหมายถึงความโน้มเอียงในการที่บุคคลจะเลือกหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตนชอบมากกว่าสิ่งอื่นๆ ความสนใจหมายถึงการชอบ หรือสิ่งที่เราชอบนั่นเอง...(หน้า 2)

นอกจากท่านที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีอีกหลายท่านที่ได้ให้ความหมายไว้ในตนเองเดียวกันและจากความหมายดังกล่าวความสนใจจึงมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของบุคคล ทั้งในด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพต่างๆ ตามที่ ตุ่ม (2508) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนจะประสบความสำเร็จลงไปด้วยดีและโดยง่าย เมื่อเด็กมีความสนใจ เพราะนอกจากเขาจะใส่ใจฟังแล้ว เขายังตั้งใจไปค้นหาสิ่งที่เราสอนอยู่ นอกจากการสอนจะประสบผลสำเร็จแล้ว ในด้านการประกอบอาชีพการงานนั้น บุคคลจะประกอบอาชีพการงานเนื่องจากความสนใจที่มีอยู่ในตัวเป็นเวลานานๆ จะเป็นมูลเหตุจูงใจให้เขาประกอบอาชีพนั้น

การพัฒนาคนในปัจจุบันที่มุ่งเน้นพัฒนาคนเพื่อประกอบอาชีพให้ได้รับความสำเร็จในอาชีพ เพราะความสำเร็จในอาชีพคือความสำเร็จในชีวิต (กรมวิชาการ, 2532) บุคคลที่มีความสนใจที่จะศึกษาหรือประกอบอาชีพตามที่ตนเองสนใจย่อมได้รับความสำเร็จมากกว่าบุคคลที่ไม่สนใจว่าจะศึกษาอะไร หรือประกอบอาชีพอะไร แต่จำเป็นต้องทำไปเรื่อยๆ เพราะถูกสภาพแวดล้อมบังคับ ทำให้บุคคลเหล่านั้นขาดเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาและการประกอบอาชีพ นอก

จากนั้นแล้วความสนใจยังมีความสำคัญต่อการอบรม และการฝึกหัดในสิ่งที่สนใจ เพื่อนำไปประกอบอาชีพ ซึ่งในเรื่องของการแนะแนวอาชีพให้นักเรียนนั้น ในต่างประเทศได้กระทำกันอย่างจริงจัง และได้ผลดี ทั้งนี้เพราะอาชีพการงานต่างๆ ของเขามักมีรายได้ใกล้เคียงกัน ไม่สูงหรือต่ำกว่ากันมากนัก เขาจึงเลือกทำงานที่เขาสนใจทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการงานเป็นส่วนมาก (พงศ์อินทร์, 2518)

การเลือกสรรบุคคลเข้าทำงานก็เช่นเดียวกัน นอกจากจะต้องคำนึงถึงสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด ความถนัดชัดเจนและบุคลิกภาพแล้ว ความสนใจในงานถือว่ามีผลสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวในงาน ขึ้นอยู่กับความสนใจในกิจกรรมที่ทำไม่น้อยเลย เพราะบุคคลอาจมีสติปัญญาความเฉลียวฉลาดเท่าๆ กัน หรืออาจมีความถนัดพอๆ กัน แต่งานอาจประสบความสำเร็จไม่เท่ากันเพราะเขามีความสนใจไม่เท่ากัน (อุทัย, 2523)

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นโรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อทำการสอนหนังสือให้กับเด็กนักเรียนและประชาชนที่อยู่ห่างไกลคมนาคม การจัดตั้งโรงเรียนปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการประถมศึกษา (กองก้ากับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 24, 2534) โดยการดำเนินการให้การศึกษาเบื้องต้นแก่เด็กนักเรียนเพื่อให้อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และมีความหมายกว้างรวมถึงการฝึกอบรมขัดเกลาให้เด็กพัฒนาด้านต่างๆ ครบทุกด้านเพื่อให้สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ เช่นมีความรู้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ รู้จักปรับตัวให้อยู่ในสังคมประชาธิปไตยอย่างมีความสุข เป็นสถาบันที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเบื้องต้นแก่เด็ก โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กมีประสบการณ์และทักษะเบื้องต้นในการดำรงชีวิตในชุมชนหรือท้องถิ่นของตนได้ เช่นมีทักษะพูดจาติดต่อสื่อความหมายเพื่อให้เข้าใจกัน การรักษาสภาพอนามัย การประกอบอาชีพพื้นฐานและอื่นๆ (สมพร, 2524)

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถือว่าเป็นนักเรียนชั้นสูงสุดหรือชั้นสุดท้ายของโรงเรียน เช่นเดียวกับกับโรงเรียนประถมศึกษาอื่นๆ ซึ่งเมื่อเรียนจบในชั้นนี้แล้วจะต้องไปศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่า หรือออกไปประกอบอาชีพตามความเห็นชอบของครอบครัว สำหรับนักเรียนที่จบจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแล้วไม่ค่อยมีโอกาสดำเนินชีวิตต่อมากนักเนื่องจากผู้ปกครองมีฐานะยากจน หมู่บ้านตั้งอยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร และการคมนาคมไม่สะดวก (กองก้ากับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 24, 2534) เด็กเหล่านี้จึงต้องมุ่งสู่วิถีทางของการประกอบอาชีพซึ่งมีทั้งในหมู่บ้านและในท้องถิ่นอื่นๆ

อาชีพที่เหมาะสมสำหรับเด็กเหล่านี้คืออาชีพการเกษตร โดยเขาได้รับช่วงอาชีพนี้จากผู้ปกครองของเขา โดยไม่มีความลังเลใจ ความรู้ประสบการณ์ ความถนัด และความเคยชินกับบรรยากาศรอบตัวเขาตั้งแต่เกิดจนเติบโตใหญ่จะเป็นพลังแฝงอย่างหนึ่งที่จะสนับสนุนประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีความรู้จากประสบการณ์จริงด้วยการปฏิบัติจริง มีโอกาสได้ฝึกฝน อบรม จากผู้ประกอบการหรือผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอและมีความมั่นใจว่าจะต้องรับช่วงไว้เป็นอาชีพหลักต่อไปในอนาคต แต่ในสถานะความเป็นจริงปรากฏว่า เด็กเหล่านี้ยังไม่อยู่ในสภาพที่พร้อมจะรับและช่วยตัวเองได้ทันที ทั้งนี้เพราะการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ เพราะต้องอาศัย ดิน น้ำ แสงแดด และอากาศ อันเป็นปัจจัยทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และการปฏิบัติต้องอาศัยฝีมือ ความชำนาญเพื่อให้ได้ผลผลิตสูง ต้นทุนต่ำ ต้องอาศัยหลักเศรษฐศาสตร์ในการซื้อขายหาทางเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย อาศัยหลักสังคมศาสตร์ในการรวมตัวเป็นสถาบันระดมพลังเพื่อสร้างอำนาจต่อรองมากขึ้น นอกจากนั้นแล้ววิทยาศาสตร์เกษตรมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และภาวะเศรษฐกิจสังคมก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เป็นผลให้สมาชิกทุกคนในครอบครัว ซึ่งมีงานรัดตัวอยู่แล้วหาโอกาสเรียนรู้วิทยาการที่ทันสมัยได้น้อยมาก ทำให้เด็กตกอยู่ในสถานะที่ยังไม่พร้อมที่จะรับอาชีพเกษตรกรรม (ทานอง, 2521)

จากสภาพการณ์ดังกล่าว เด็กนักเรียนที่จบไปแล้วจะทำได้เพียงอ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็นเท่านั้น ในด้านทักษะของการประกอบอาชีพนั้นจะได้จากโรงเรียนน้อยมาก เมื่ออยู่ในสภาพที่ต้องประกอบอาชีพ จึงทำให้เกิดปัญหาขัดข้องมาก การที่เด็กจะพัฒนาทักษะได้ก็จะต้องใช้ระยะเวลา บางครั้งอาจนานเกินไป บางครั้งอาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพเมื่อเห็นว่าไม่สามารถพัฒนาทักษะและความชำนาญนั้นได้ทำให้ต้องเสียเวลา และสูญเสียเศรษฐกิจ ในการแก้ปัญหาดังกล่าว เมื่อนักเรียนจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว ผู้ที่ไม่ได้ศึกษาต่อควรได้รับการฝึกอบรมอาชีพตามความสนใจของแต่ละคน จากหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอยู่ทั่วไป เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้นการศึกษาถึงความสนใจในเกษตรกรรมอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จะทำให้ทราบว่านักเรียนมีความสนใจอาชีพเกษตรกรรมหรือไม่เพราะอะไร และสนใจกิจกรรมใดบ้าง สำหรับผู้ที่ไม่สนใจ มีสาเหตุเพราะอะไร และสนใจอาชีพอะไร ซึ่งจะ เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการแนะแนวอาชีพ และการจัดการฝึกอบรมอาชีพที่มี

ความเหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการฝึกอบรม และการประกอบอาชีพของเด็กนักเรียนในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะพื้นฐานบางประการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาถึงความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมตามลักษณะพื้นฐานบางประการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3 ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

1. ขอบเขต การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในความรับผิดชอบของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 22 จำนวน 10 โรงเรียน ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยโสธรและอุบลราชธานี และโรงเรียนในความรับผิดชอบของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 24 จำนวน 10 โรงเรียนครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเลย อุดรธานีและหนองคาย
2. ข้อจำกัดของการวิจัย การศึกษาเรื่องความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพอื่นๆ ของนักเรียนครั้งนี้เป็นความสนใจในช่วงเวลาที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งความสนใจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการของวัยของนักเรียน

1.4 คำนิยามศัพท์

ความสนใจ หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะมีความรู้สึกรับชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ทำให้เกิดการเอาใจใส่พากเพียร และอยากกระทำในสิ่งที่ตนเองสนใจนั้น

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่จัดตั้งขึ้น โดยกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โดยมีข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนเป็นครูผู้สอน (ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 24, 2534)

อาชีพเกษตรกรรม หมายถึงอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ เพื่อประโยชน์และนันทนาการของมนุษย์ (Goodlad et al., 1981)

ลักษณะพื้นฐานบางประการ หมายถึง ลักษณะที่ประกอบด้วยเพศ อายุ ผลการเรียนรู้ (เกรดเฉลี่ย) อาชีพของบิดามารดา ความต้องการศึกษาต่อ ขนาดของครอบครัว ขนาดที่ดินถือครองของครอบครัว พื้นที่และการย้ายถิ่นฐานของครอบครัว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่พื้นที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร และมหาสารคาม พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่พื้นที่จังหวัดขอนแก่น ชัยภูมิ เลย หนองคาย อุดรธานี นครพนม มุกดาหาร กาฬสินธุ์ สกลนคร และร้อยเอ็ด (ตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2, 2528)

1.5 สมมติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานทางการวิจัยว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีลักษณะพื้นฐานบางประการแตกต่างกันได้แก่ เพศ อายุ ผลการเรียนรู้ อาชีพหลักของบิดาและมารดา ความต้องการศึกษาต่อขนาดของครอบครัว ขนาดที่ดินถือครองของครอบครัว พื้นที่ตั้งของโรงเรียนและการย้ายถิ่นฐานแตกต่างกัน มีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมไม่แตกต่างกัน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการแนะแนวอาชีพ และการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประกอบการปรับปรุงจัดหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

1.7 กรอบความคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

